

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 1^η Μαρτίου 2017, με την ακόλουθη σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού και Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Κωνσταντίνα Ζώη, Γεωργία Τζομάκα, Βιργινία Σκεύη, Βασιλική Σοφιανού (εισηγήτρια), Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομάτη και Γεωργία Παπαναγοπούλου, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Βασιλική Προβίδη, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή, Ειρήνη Κατσικέρη και Νεκταρία Δουλιανάκη, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Μιχαήλ Ζυμής.

Για να δικάσει την, από 24.9.2014 (αριθμ. κατάθ. .../25.9.2014), αίτηση αναίρεσης:

Του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία "Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων", που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Πατησίων 30) και εκπροσωπείται νόμιμα από το Διοικητή αυτού, το οποίο παραστάθηκε δια της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αικατερίνης Κανελλοπούλου,

κ α τ ά του ... .. του ..., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε δια δηλώσεως του άρθρου 133 παρ. 2 του Κ.Δ.Δικ. του πληρεξούσιου δικηγόρου του Σπυρίδωνος Κωνσταντόπουλου (ΔΣΘ/2809).

Το Ελληνικό Δημόσιο, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό των Οικονομικών, δεν παραστάθηκε.

Με την αίτηση αυτή το αιτούν επιδιώκει την αναίρεση της 1962/2014 απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτή έφεση του ήδη αναιρεσίβλητου κατά της .../2011 απόφασης του Διοικητή του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων, με την οποία καταλογίστηκε υπέρ του εν λόγω Οργανισμού και σε βάρος του αναιρεσίβλητου, ιατρού του Περιφερειακού Ιατρείου ... .., το ποσό των 15.001,81 ευρώ .

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε :

Την Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για το αναιρεσίβλητον Ν.Π.Δ.Δ., η οποία ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης. Και

Το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 1.3.2017 γνώμη του και πρότεινε την εν μέρει παραδοχή της αίτησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Γεωργία Μαραγκού και τις Συμβούλους Ασημίνα Σαντοριναίου και Κωνσταντίνα Ζώη, που είχαν κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981), καθώς και τη Σύμβουλο

Γεωργία Παπαναγοπούλου, που αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο,

Αποφάσισε τα ακόλουθα :

1. Με την υπό κρίση αίτηση του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), για την οποία δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (άρθρο 73 παρ. 1 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 – Α' 52), ζητείται η αναίρεση της 1962/2014 απόφασης του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία έγινε δεκτή έφεση του ήδη αναιρεσίβλητου, ιατρού του Περιφερειακού Ιατρείου ..., κατά της .../12.7.2011 απόφασης του Διοικητή του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων περί καταλογισμού σε βάρος του ποσού 15.001,81 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στη ζημία που φέρεται ότι προκλήθηκε στον εν λόγω Οργανισμό λόγω πλασματικής συνταγογράφησης φαρμάκων σε βιβλιάρια ασφαλισμένων του. Η αίτηση αυτή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και κατά τα λοιπά νομότυπα και πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτή και να εξεταστεί περαιτέρω κατά το παραδεκτό και βάσιμο των προβαλλόμενων με αυτή λόγων αναίρεσης, παρά την απουσία του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο, όπως προκύπτει από την από 26.1.2017 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή του Ελεγκτικού Συνεδρίου Αθανάσιου Κωστήνη, κλητεύτηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα για να παραστεί στη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας (άρθρα 8, 27, 33, 34, 65 και 117 του π.δ/τος 1225/1981).

2. Στο άρθρο 6 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπέρτερη έναντι των κοινών νόμων τυπική ισχύ, ορίζεται ότι: «Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του». Το ΕΔΔΑ, ερμηνεύοντας τη διάταξη αυτή, που κατοχυρώνει το τεκμήριο αθωότητας ως δικονομικό δικαίωμα που συμβάλλει κυρίως στην τήρηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης και προωθεί ταυτόχρονα το σεβασμό της τιμής και της αξιοπρέπειας του διωκόμενου προσώπου (ΕΔΔΑ Κώνστας κατά Ελλάδος, 24.5.2011, σκ. 32), έχει δεχθεί ότι μετά την παύση των ποινικών διώξεων το τεκμήριο αθωότητας επιβάλλει να ληφθεί υπόψη, σε κάθε μεταγενέστερη διαδικασία, οποιασδήποτε φύσης και να είναι, το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος έχει αθωωθεί (ΕΔΔΑ Rushiti κατά Αυστρίας, 21.3.2000, Lamana κατά Αυστρίας, 10.7.2001, Teodor κατά Ρουμανίας, Allen κατά Ηνωμένου Βασιλείου (μειζ. σύνθ.), 4.6.2013, σκ. 98). Ειδικότερα, κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, απόφαση διοικητικού δικαστηρίου που έπεται τελικής αθωωτικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου για το ίδιο πρόσωπο δεν πρέπει να την παραβλέπει και να θέτει εν αμφιβόλω την αθώωση, έστω κι αν αυτή εχώρησε λόγω αμφιβολιών (ΕΔΔΑ Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος, 27.9.2007), ως «τελική» δε απόφαση, στο πλαίσιο της προαναφερόμενης νομολογίας, νοείται η αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου (πρβ. ΕΔΔΑ Zolotukhin κατά Ρωσίας (μειζ. συνθ.), 10.2.2009, σκ. 107, ΕλΣυν 2342/2017, ΣτΕ 2951/2013, 1713/2014, 1184/2015, 1992/2016). Ενόψει δε της ανωτέρω νομολογίας του ΕΔΔΑ, η δέσμευση του Ελεγκτικού

Συνεδρίου από την αθωωτική ποινική απόφαση, όταν επιλαμβάνεται εκ των υστέρων κατά την εκδίκαση υπόθεσης της δικαιοδοσίας του, συντρέχει εφόσον τα πραγματικά περιστατικά και τα λοιπά στοιχεία που συγκροτούν την ποινική παράβαση, για την οποία έχει εκδοθεί απαλλακτική απόφαση, ταυτίζονται με εκείνα στα οποία στηρίζεται ο καταλογισμός. Στην περίπτωση αυτή, το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν μπορεί να επανεκτιμήσει τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου ή να αποφανθεί σχετικά με την τέλεση, από τον προσφεύγοντα ενώπιόν του, της πράξης που αποτέλεσε στοιχείο της ποινικής του δίωξης, η οποία κατέληξε στην αθώωσή του. Επομένως, για την ενεργοποίηση του κατ' άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ τεκμηρίου αθωότητας πρέπει να υφίσταται σύνδεσμος (συνάφεια) μεταξύ της ολοκληρωθείσας ποινικής δίκης, η οποία έκρινε κατ' ουσίαν την κατηγορία εναντίον του προσφεύγοντος στο Ελεγκτικό Συνέδριο, και της επακολουθήσασας δίκης ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού, όπως ιδίως στην περίπτωση που αυτό υποχρεούται να εκτιμήσει τα αποδεικτικά στοιχεία της ποινικής δικογραφίας, να εξετάσει τη συμμετοχή του προσφεύγοντος στα γεγονότα που οδήγησαν στην ποινική κατηγορία ή να λάβει θέση επί των υφιστάμενων ενδείξεων της πιθανής ενοχής του προσφεύγοντος (ΕΔΔΑ Allen κατά Ηνωμένου Βασιλείου, ό.π., σκ.104, ΕλΣυν Ολομ. 124/2017).

3. Στο άρθρο 20 παρ. 7 του ν. 2458/1997 (Α' 15), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 23 του ν. 2737/1999 (Α' 174), ορίζεται ότι : «Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, καθιερώνεται ενιαίος τύπος συνταγής χορήγησης

φαρμάκων για το Δημόσιο, τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και τους δικαιούχους περίθαλψης "οικονομικά αδυνάτου και ανασφαλίστου", θεσπίζονται όργανα και διαδικασίες ελέγχου της φαρμακευτικής περίθαλψης και καθορίζονται οι υποχρεώσεις των ασφαλιστικών φορέων, φαρμακοποιών και των θεραπόντων ιατρών και ελεγκτών, καθώς και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησής τους». Περαιτέρω, το π.δ. 67/2000 (Α' 58/9.3.2000) «Καθορισμός υποχρεώσεων των ασφαλιστικών οργανισμών, των θεραπόντων και ελεγκτών ιατρών και των φαρμακοποιών και επιβολή κυρώσεων για παράβαση των υποχρεώσεων» (Α' 58), που εκδόθηκε σε επίκληση της προεκτεθείσας διάταξης και ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζει στο άρθρο 2 ότι: «Α. Οι θεράποντες ιατροί, σύμφωνα με τον κανονισμό περίθαλψης του Δημοσίου και κάθε ασφαλιστικού οργανισμού, κατά τη συνταγογράφηση στους ασφαλισμένους υποχρεούνται: 1. Να ενεργούν σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής ηθικής και της δεοντολογίας. 2. Να εφαρμόζουν τα προβλεπόμενα στους κανονισμούς ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του Δημοσίου και των ασφαλιστικών οργανισμών και να τηρούν τους όρους των συμβάσεών τους. 3. Να ελέγχουν το βιβλιάριο υγείας και να διαπιστώνουν εάν το πρόσωπο που προσέρχεται για εξέταση ταυτίζεται με αυτό που αναγράφεται ή εικονίζεται στο βιβλιάριο υγείας βεβαιώνοντας ότι υπάρχει ασφαλιστική ικανότητα. 4. Να εξετάζουν τον ασφαλισμένο πριν χορηγήσουν τη συνταγή (...) 7. Να ελέγχουν από το βιβλιάριο υγείας τυχόν προηγούμενη φαρμακευτική αγωγή για την ίδια νόσο, ώστε να αποφεύγεται η συνταγογράφηση ιδιοσκευασμάτων η δραστική ουσία των οποίων έχει αποδειχθεί αναποτελεσματική για τον συγκεκριμένο ασθενή ή ακατάλληλη για την περίπτωσή του. 8. Να μην επαναλαμβάνουν τη συνταγή φαρμάκων,

εφόσον από τη δοσολογία και το χρόνο λήψης δεν δικαιολογείται η ανάλωση των χορηγηθέντων με την προηγούμενη συνταγή. 9. Να συμπληρώνουν ευανάγνωστα και με ακρίβεια όλα τα στοιχεία επί του εντύπου της συνταγής (...)

11. Να χορηγούν «επαναλαμβανόμενη συνταγή» τρίμηνης διάρκειας μόνο για παθήσεις της ειδικότητάς τους στους ασθενείς ασφαλισμένους που πάσχουν από χρόνιες παθήσεις και ακολουθούν σταθερή θεραπευτική αγωγή. Για την εν λόγω συνταγή χρησιμοποιούνται τρία συνεχή φύλλα του συνταγολογίου. Το κάθε φύλλο της επαναλαμβανόμενης συνταγής αριθμείται από τον ιατρό, ο οποίος και αναγράφει στο κάθε ένα από αυτά τις λέξεις «επαναλαμβανόμενη συνταγή». Το κάθε φύλλο εκτελείται χωριστά ανά μήνα από το φαρμακοποιό. (...) 12. Να μην προτρέπουν με οποιονδήποτε τρόπο τους ασφαλισμένους να εκτελούν τις εκδιδόμενες συνταγές σε συγκεκριμένο φαρμακείο και να μην προσκομίζουν οι ίδιοι τις συνταγές στο φαρμακείο για εκτέλεση. (...) Β. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, ανεξάρτητα τυχόν ποινικών ευθυνών, αποτελεί :

1. Για τους ιατρούς του ΕΣΥ καθώς και τους ιατρούς, μονίμους ή επί συμβάσει, των ασφαλιστικών οργανισμών, πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για κάθε κατηγορία.
2. Για τους ιατρούς τους συμβεβλημένους με το Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, λόγο διακοπής της σύμβασης που κρίνεται από τα αρμόδια όργανά τους.
3. Για τους μη συμβεβλημένους ιατρούς, λόγο αποκλεισμού κάθε συνεργασίας με το δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. (...)

Γ. Με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου και των ασφαλιστικών οργανισμών καταλογίζεται σε βάρος του ιατρού η ζημία που επήλθε στο Δημόσιο και στον ασφαλιστικό οργανισμό,

εξαιτίας της μη τήρησης των υποχρεώσεων του παρόντος άρθρου». Εξ άλλου, στο άρθρο 11 του Κανονισμού Φαρμακευτικής Περιθάλψεως Ασφαλισμένων του Ο.Γ.Α. (Β' 144/1983), που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι :

«1. Οι ιατροί (...) έχουν τις εξής υποχρεώσεις: α) Να διαπιστώνουν αν το πρόσωπο που προσέρχεται για να λάβει συνταγή φαρμάκων για λογαριασμό του Ο.Γ.Α. έχει τέτοιο δικαίωμα. β) Να εξετάζουν τον ασφαλισμένο πριν χορηγήσουν την συνταγή φαρμάκων. γ) Να ενημερώνονται από το βιβλιάριο Υγείας του ασφαλισμένου για τη φαρμακευτική αγωγή η οποία είχε δοθεί προηγουμένως σ' αυτόν. δ) Να γράφουν τα φάρμακα, που πρέπει να χορηγηθούν στον ασφαλισμένο και στο βιβλιάριο Υγείας αυτού. ε) Να γράφουν τη συνταγή στο ειδικό έντυπο του Ο.Γ.Α. και να τη συμπληρώνουν (...). στ) (...) ζ) Να μην προτρέπουν με οποιοδήποτε τρόπο τους ασφαλισμένους να εκτελούν τις εκδιδόμενες συνταγές από ορισμένο φαρμακείο (...) 2. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στην αμέσως προηγούμενη παράγραφο, αποτελεί για τους γιατρούς βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα. (...) Αν επήλθε ζημία στον Ο.Γ.Α. παρέχεται στον Οργανισμό αυτόν δικαίωμα να καταλογίζει εκείνο που επιβαρύνθηκε σε βάρος του ιατρού. Οι καταλογισμοί γίνονται με αποφάσεις του Διοικητή του Ο.Γ.Α.».

4. Από το συνδυασμό των προαναφερόμενων διατάξεων συνάγονται τα ακόλουθα : Ενόψει των αρχών του κράτους δικαίου και της νομιμότητας, της ουσιαστικής προστασίας των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα στη δημόσια υγεία (άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος), καθώς και των αρχών της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (άρθρα 70, 73 παρ. 2, 75 και 79 του Συντάγματος, με τα οποία

εκδηλώνεται η μέριμνα του συντακτικού νομοθέτη για τη δημοσιονομική διαχείριση, βλ. ΕλΣυν Ολομ. 1277/2018, 244/2017, Πρακτ. Ολομ. της 26^{ης} Γεν. Συν/σης της 17.12.2014), ο νομοθέτης υποχρεούται από το Σύνταγμα να θεσμοθετεί αποκαταστατικά μέτρα προς ανόρθωση της απώλειας ή της διακινδύνευσης των δημοσίων κονδυλίων, καθώς και κυρωτικούς μηχανισμούς πειθαρχικού και ποινικού χαρακτήρα, με στόχο την καταπολέμηση της διαφθοράς, τη διασφάλιση της διαφάνειας στη διαχείριση των δημοσίων πόρων, καθώς και την αποτροπή και την καταστολή της μη σύννομης δράσης όσων εμπλέκονται στην εν λόγω διαχείριση. Στο πλαίσιο αυτό, με τις προεκτεθείσες διατάξεις ρυθμίζεται η διαδικασία παροχής φαρμακευτικής περίθαλψης σε ασφαλισμένους οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, όπως ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), και οι υποχρεώσεις, πλην άλλων, των θεράποντων ιατρών, καθώς και οι συνέπειες της μη τήρησης των υποχρεώσεων αυτών. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η συνταγογράφηση φαρμάκων σε ασφαλισμένους των ως άνω οργανισμών από τους θεράποντες ιατρούς πρέπει να διενεργείται με τους κανόνες της ιατρικής ηθικής και δεοντολογίας, με σκοπό αφενός την αποκατάσταση της υγείας των ασθενών ασφαλισμένων με τη χορήγηση των κατάλληλων και αυστηρώς αναγκαίων φαρμάκων και άλλων θεραπευτικών μέσων και αφετέρου την αποτροπή πρόκλησης ζημίας στον ασφαλιστικό οργανισμό και κατασπατάλησης των πόρων του, μέσω της αδικαιολόγητης και παράνομης χορήγησης φαρμάκων και λοιπών θεραπευτικών σκευασμάτων. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω ιατροί οφείλουν, μεταξύ άλλων, αφού επαληθεύσουν την ασφαλιστική ικανότητα του προσερχόμενου προς εξέταση ή συνταγογράφηση, με ταυτοποίηση αυτού προς

το αναγραφόμενο στο εκδοθέν από τον οργανισμό βιβλιάριο ασθενείας πρόσωπο, να εξετάζουν τον ασφαλισμένο με τις κατάλληλες ιατρικές μεθόδους, ώστε να καταλήγουν σε διάγνωση τυχόν υπάρχουσας πάθησης, αν κρίνουν δε αναγκαία τη χορήγηση φαρμάκων για την αντιμετώπιση αυτής, υποχρεούνται να προβούν σε έκδοση της συνταγής κατά τους προβλεπόμενους τύπους και με ορθολογικό τρόπο, αιτιολογώντας την ανάγκη χορήγησής τους με κάθε πρόσφορο τρόπο, πριν από τη χορήγηση της συνταγής. Οφείλουν δε να συνταγογραφούν φαρμακευτικά σκευάσματα σχετικά με τη νόσο του ασθενή που προσέρχεται ενώπιον τους και μόνο για νοσήματα της ειδικότητάς τους, να μην επαναλαμβάνουν τη συνταγή, εφόσον από τη δοσολογία και το χρόνο λήψης δεν δικαιολογείται η ανάλωση των ήδη χορηγηθέντων με προηγούμενη συνταγή φαρμάκων, να συμπληρώνουν ευανάγνωστα και με ακρίβεια όλα τα στοιχεία επί του εντύπου της συνταγής, να χορηγούν «επαναλαμβανόμενη συνταγή» τρίμηνης διάρκειας μόνο για παθήσεις της ειδικότητάς τους στους ασθενείς ασφαλισμένους που πάσχουν από χρόνιες παθήσεις και ακολουθούν σταθερή θεραπευτική αγωγή και, τέλος, να μην προτρέπουν με οποιονδήποτε τρόπο τους ασφαλισμένους να εκτελούν τις συνταγές σε συγκεκριμένο φαρμακείο, αλλά ούτε και να προσκομίζουν οι ίδιοι τις συνταγές στο φαρμακείο για εκτέλεση (ΕλΣυν Ολομ. 1026/2017). Η μη τήρηση τως ως άνω υποχρεώσεων για τη συνταγογράφηση από το θεράποντα ιατρό, επάγεται την επιβολή, πλην των ποινικών, πειθαρχικών κυρώσεων σε βάρος του ιατρού που έχει την ιδιότητα υπαλλήλου του Ε.Σ.Υ ή των ασφαλιστικών οργανισμών, ενώ αποτελεί για τους συμβεβλημένους με το Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς ιατρούς λόγο διακοπής της σύμβασής τους και για τους μη συμβεβλημένους ιατρούς

λόγο αποκλεισμού κάθε συνεργασίας με τους ως άνω φορείς. Επίσης καθιερώνεται και αστική αποζημιωτική ευθύνη του ιατρού σε περίπτωση πρόκλησης ζημίας στον ασφαλιστικό οργανισμό, που αντιστοιχεί στο ποσό της φαρμακευτικής δαπάνης, με την οποία επιβαρύνεται ο εν λόγω οργανισμός, εξαιτίας της πληρωμής πλημμελώς ή παρανόμως συνταγογραφηθέντων φαρμάκων ή ιδιοσκευασμάτων, η οποία, στην περίπτωση που αφορά ασφαλισμένο του Ο.Γ.Α., καταλογίζεται σε βάρος του ιατρού με απόφαση του Διοικητή του Οργανισμού. Ειδικότερα, με την προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 2 Γ του π.δ/τος 67/2000 (βλ. και ανωτέρω την ομοίου περιεχομένου διάταξη του άρθρου 11 παρ. 2 του Κανονισμού Φαρμακευτικής Περιθάλψεως Ασφαλισμένων του Ο.Γ.Α), η οποία είναι ειδική σε σχέση με τη διάταξη του άρθρου 38 παρ. 1 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2683/1999 (Α' 19), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, και εφαρμόζεται σε όλους τους ιατρούς που συνδέονται με οποιαδήποτε σχέση με τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και συνταγογραφούν σύμφωνα με τον κανονισμό τους, καθιερώνεται αστική ευθύνη του ιατρού για ζημιογόνες ενέργειες αυτού συνεπεία παραβίασης των υποχρεώσεών του ως προς τις συνταγογραφήσεις. Δοθέντος ότι από την ως άνω διάταξη δεν προκύπτει με σαφήνεια η πρόθεση του νομοθέτη να εισαγάγει καθεστώς αντικειμενικής ευθύνης, ο ιατρός ευθύνεται σε περίπτωση υπαίτιας αθέτησης των υποχρεώσεών του, το πταίσμα δε αυτού (δόλος ή αμέλεια) κατ' αρχήν τεκμαίρεται από την εκ μέρους του παραβίαση των υποχρεώσεών του, ενώ απαλλάσσεται από τη σχετική ευθύνη εφόσον επικαλεστεί και αποδείξει την έλλειψη υπαιτιότητάς του. Ελλείπει δε ρητής πρόβλεψης για περιορισμό της

ευθύνης του υποχρέου μόνο για δόλο και βαρεία αμέλεια, αυτός ευθύνεται για κάθε πταίσμα, δηλαδή και για ελαφρά αμέλεια (πρβ. άρθρο 330 ΑΚ). Η αυξημένη αυτή ευθύνη δικαιολογείται από την ιδιαίτερη θέση του ιατρού στο σύστημα των συνταγογραφήσεων, ως εγγυητή της προστασίας της υγείας των ασφαλισμένων, της διαφάνειας στη διαχείριση της φαρμακευτικής δαπάνης και της αποτροπής κατασπατάλησης των πόρων των ασφαλιστικών οργανισμών, ενόψει και της υψηλής διακινδύνευσης που συνεπάγεται η συνταγογράφηση για τα οικονομικά τους.

5. Στην προκειμένη υπόθεση, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Τμήμα δέχτηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικά περί τα πράγματα κρίση του, τα ακόλουθα : Ο ήδη αναιρεσίβλητος, που υπηρετούσε ως Επιμελητής ... Γενικής Ιατρικής στο υπαγόμενο στο Γενικό Νοσοκομείο ... Περιφερειακό Ιατρείο ..., προέβη, κατά το έτος 2006, στην έκδοση πενήντα τριών (53) συνταγών φαρμάκων, στο όνομα είκοσι οχτώ (28) ασφαλισμένων του Οργανισμού, οι οποίες παρουσίαζαν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα ελαττώματα: i) είχαν εκδοθεί με τη στρογγυλή σφραγίδα του Περιφερειακού Ιατρείου (Π.Ι.) ..., στην οργανική δύναμη του οποίου δεν ανήκε ο αναιρεσίβλητος και, μολονότι φέρονταν όλες εκτελεσθείσες στο ίδιο φαρμακείο - αυτό της ...- στο ..., οι ασφαλισμένοι κατέθεσαν στους Επιθεωρητές του Ο.Γ.Α. ότι δεν τον γνώριζαν, δεν έπασχαν από τις ασθένειες για τις οποίες είχαν εκδοθεί οι συνταγές και δεν είχαν παραλάβει τα εκεί αναγραφόμενα φάρμακα, ii) τις συνταγές αυτές ο αναιρεσίβλητος ουδέποτε συνταγογράφησε μέσα στο χώρο του Π.Ι. ..., iii) ορισμένες από αυτές είχαν αφαιρεθεί από τα συνταγολόγια των ασφαλισμένων, ενώ και τα κίτρινα

αντίγραφα βρέθηκαν άγραφα, iv) στο κίτρινο αντίγραφο δεν είχαν αποτυπωθεί όλα τα φάρμακα της συνταγής, v) σε πολλές συνταγές υπήρχε αναντιστοιχία ημερομηνίας έκδοσης και αύξοντος αριθμού αυτής (π.χ. η συνταγή με αριθμό 20 προηγείτο ημερολογιακά της συνταγής με αριθμό 10), vi) ο αναιρεσίβλητος υπέγραφε σε συνταγολόγια ή λευκά αντίγραφα συνταγών που του προσκόμιζαν συμπληρωμένα η ..., εργαζόμενη στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», και η φαρμακοποιός ..., χωρίς να έχει εξετάσει τους ασθενείς, vii) στηριζόμενος σε μετρήσεις χοληστερίνης που έκανε ιδιωτική εταιρεία, με τη συνεργασία προσώπων του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», συνταγογράφησε τα φάρμακα σε όσους βρέθηκαν να πάσχουν από χοληστερίνη, χωρίς προηγουμένως να έχει εξετάσει τους ασφαλισμένους, viii) εξέδωσε συνταγές για ανύπαρκτους ασφαλισμένους, γραμμένες σε συνταγολόγια άλλων ασφαλισμένων, χωρίς οι τελευταίοι να το γνωρίζουν, ix) εξέδωσε συνταγή σε ασφαλισμένο μετά το θάνατό του και x) εξέδωσε συνταγές από συνταγολόγια ασφαλισμένων τα οποία είχαν παρακρατηθεί από τη φαρμακοποιό ... στο φαρμακείο της. Όπως αναφέρεται στην αναιρεσιβαλλόμενη, σύμφωνα με τη συνημμένη στην καταλογιστική απόφαση κατάσταση, οι εν λόγω παράτυπες συνταγές, ανά ασφαλισμένο είναι οι ακόλουθες: 1. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 173,72 ευρώ), 2. ... (συνταγή ..., ποσού 113,29 ευρώ), 3. ... (συνταγές ..., ..., ... και ..., συνολικού ποσού 352,67 ευρώ), 4. ... (συνταγές Νο ... και ..., συνολικού ποσού 269,07 ευρώ), 5. ... (συνταγές Νο ..., ..., ..., ... και Νο ..., συνολικού ποσού 384,17 ευρώ), 6. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 171,96 ευρώ), 7. ... (συνταγές Νο ..., ..., ..., ... και ..., συνολικού ποσού 660,38 ευρώ), 8. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 249,24 ευρώ), 9. ... (συνταγές Νο ... και ..., συνολικού ποσού 491,47

ευρώ), 10. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 138,15 ευρώ), 11. ...(συνταγές Νο ... και ..., συνολικού ποσού 159,36 ευρώ), 12. ... (συνταγές Νο ... και ..., συνολικού ποσού 396,91 ευρώ), 13. ... (συνταγές Νο ... και ..., συνολικού ποσού 197,49 ευρώ), 14. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 195,07 ευρώ),15.... (συνταγή Νο ..., ποσού 169,09 ευρώ), 16. .... (συνταγή Νο ..., ποσού 248,02 ευρώ), 17. .... (συνταγή Νο ..., χωρίς αναφορά ποσού), 18. .... (συνταγή Νο ..., ποσού 44,72 ευρώ),19. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 280,56 ευρώ), 20. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 223,23 ευρώ), 21. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 272,45 ευρώ), 22. ... (συνταγές Νο ..., ... και ..., συνολικού ποσού 492,25 ευρώ), 23. ... (συνταγές Νο ... και ..., συνολικού ποσού 167,57 ευρώ), 24. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 173,72 ευρώ), 25. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 52,96 ευρώ), 26. ... (συνταγές Νο ... και Νο ..., συνολικού ποσού 330,92 ευρώ), 27. ... (συνταγή Νο ..., ποσού 190,21 ευρώ) και 28. ... (συνταγές Νο ..., ..., ..., ..., ... και ..., συνολικού ποσού 8.403,76 ευρώ). Η συνολική δαπάνη των συνταγογραφηθέντων φαρμάκων, με την οποία φέρεται να επιβαρύνθηκε χωρίς νόμιμη αιτία ο Οργανισμός, ανήλθε στο ποσό των 15.001,81 ευρώ, το οποίο καταλογίσθηκε σε βάρος του αναιρεσίβλητου με την .../12.7.2011 απόφαση του Διοικητή του Ο.Γ.Α., στην οποία, σύμφωνα με την αναιρεσιβαλλόμενη, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι «γινόταν πλασματική συνταγογράφηση φαρμάκων», ότι «η φαρμακοποιός η οποία είχε πρόσβαση στα συνταγολόγια των ασφαλισμένων αφαιρούσε φύλλα από αυτά και σε συνεργασία με τον γιατρό ... εξέδιδαν συνταγές εν αγνοία των ασφαλισμένων με τη σφραγίδα του Π. Ι. ... στο οποίο ωστόσο δεν υπηρετούσε» και ότι «ο κ...., ο οποίος είχε πρόσβαση στα συνταγολόγια όταν οι ασφαλισμένοι προσήρχοντο στο Αγροτικό Ιατρείο ...,

αφαιρούσε τα φύλλα των συνταγών (...), συνταγογραφούσε τα φάρμακα εν αγνοία των ασφαλισμένων και στη συνέχεια παρέδιδε τις συνταγές στην κ. ... προς εκτέλεση». Για την έκδοση των ίδιων συνταγών, πλην εκείνων με αριθμό ... (...), ... (...), ... (...), ... (...) και ... (...), δηλαδή για τις σαράντα οκτώ (48) από τις πενήντα τρεις (53) συνταγές, ο αναιρεσίβλητος παραπέμφθηκε να δικαστεί ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου ..., με τις κατηγορίες της από κοινού με τη φαρμακοποιό ... και κατ' εξακολούθηση πλαστογραφίας με χρήση και απάτης σε βάρος του Ο.Γ.Α., απηλλάγη, ωστόσο, κατά πλειοψηφία, σε πρώτο βαθμό, με την .../2011 απόφαση του Δικαστηρίου. Στη συνέχεια, κατά της αθωωτικής απόφασης ασκήθηκε έφεση από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ..., επί της οποίας εκδόθηκε η .../2013 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου ..., η οποία ήδη κατέστη αμετάκλητη (βλ. την από 23.9.2013 βεβαίωση της Γραμματέως του Ποινικού Τμήματος του Εφετείου ...). Με την απόφαση αυτή, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη, κρίθηκε ομόφωνα ότι πρέπει :«Α) αμφότεροι οι κατηγορούμενοι να κηρυχθούν αθώοι της α' αποδιδόμενης σ' αυτούς πράξης (πλαστογραφία με χρήση από κοινού και κατ' εξακολούθηση), διότι απεδείχθη ότι οι υπογραφές επί των συνταγών των ασφαλισμένων του ΟΓΑ (επί του λευκού φύλλου του συνταγολογίου) ετίθεντο όχι από τους κατηγορούμενους, αλλά από τους ίδιους τους ασφαλισμένους ή, κατόπιν συναίνεσης αυτών, από συγγενείς τους ή γείτονές τους ή άτομα του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», οι οποίοι εξυπηρετούσαν τους ασφαλισμένους και ιδίως όσους απ' αυτούς είχαν κινητικά προβλήματα, και αγόραζαν για λογαριασμό τους τα φάρμακα από το φαρμακείο της β' κατηγορουμένης, Β) αμφότεροι οι κατηγορούμενοι να κηρυχθούν αθώοι λόγω

αμφιβολιών της β' πράξης του κατηγορητηρίου (απάτη από κοινού και κατ' εξακολούθηση), διότι τα αποδεικτικά στοιχεία δεν κρίνονται ικανά να στοιχειοθετήσουν πέραν πάσης αμφιβολίας το αδίκημα αυτό, εφόσον καταλείπονται αμφιβολίες περί του ότι τα συνταγογραφούμενα από τον α' κατηγορούμενο – ιατρό του ΟΓΑ φάρμακα αφορούσαν ή όχι πραγματικές παθήσεις των ασφαλισμένων ασθενών, διότι πολλοί απ' αυτούς δεν προσήρχοντο στον εν λόγω ιατρό προς εξέταση, αλλά έστελναν για την επανειλημμένη συνταγογράφηση συγγενή τους ή γείτονα ή πρόσωπο του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», εφόσον δεν ήταν απαραίτητη εν προκειμένω η εξέταση του ασθενούς, καθόσον η συνταγή του α' κατηγορουμένου – ιατρού αποτελούσε απλή επανάληψη προηγούμενης συνταγής για χρόνια νόσημα ή συνταγής ειδικού ιατρού, την οποία όφειλε να επαναλάβει ο ειδικότητας γενικής ιατρικής ιατρός α' κατηγορούμενος, ούτε απεδείχθη πέραν πάσης αμφιβολίας ο δόλος αμφοτέρων των κατηγορουμένων για αποκόμιση παράνομου περιουσιακού οφέλους με παράλληλη πρόκληση οικονομικής βλάβης σε βάρος του πολιτικώς ενάγοντος ΕΟΠΥΥ (τότε ΟΓΑ), ενώ οι καταθέσεις ορισμένων μαρτύρων ότι δεν λάμβαναν ορισμένα φάρμακα, που τους είχαν συνταγογραφηθεί, δεν κρίνονται ως αξιόπιστες, διότι επρόκειτο συνήθως για υπέργηρα άτομα με πολλά προβλήματα υγείας που περιέπεσαν σε αντιφάσεις κατά την επ' ακροατηρίου κατάθεσή τους (...). Επίσης, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη, με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι «οι αναμφισβήτητες παρατυπίες στην τήρηση των συνταγολογίων του ΟΓΑ δεν μπορεί να αποδοθούν άνευ αμφιβολίας σε ενέργειες ή σε δόλο των κατηγορουμένων, δεδομένου μάλιστα ότι οι ίδιοι οι ασφαλισμένοι που συνήθως ήσαν υπέργηρα και χαμηλής μορφώσεως άτομα,

συνέβαλαν στις παρατυπίες αυτές, διότι απεδείχθη ότι δεν διατηρούσαν τα συνταγολόγια καθαρά και ακέραια, οι δε αποκοπές φύλλων δεν απεδείχθη πέραν αμφιβολίας ότι οφείλονται σε ενέργειες των κατηγορουμένων ούτε απεδείχθη πέραν αμφιβολίας ότι η συνταγογράφηση συνταγής στο συνταγολόγιο του ασφαλισμένου ... μετά το θάνατό του μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του ιατρού – α' κατηγορουμένου, εφόσον δεν απεδείχθη ότι το τρίτο πρόσωπο, που προσκόμισε σ' αυτόν το συνταγολόγιο, τον ενημέρωσε για τον επισυμβάντα θάνατο του ασφαλισμένου». Με βάση τα προεκτεθέντα, το Τμήμα έκρινε ότι εφόσον ο αναιρεσίβλητος κηρύχθηκε αθώος των αξιόποινων πράξεων για τις οποίες ασκήθηκε ποινική δίωξη (πλαστογραφία με χρήση από κοινού και κατ' εξακολούθηση και απάτη από κοινού και κατ' εξακολούθηση), οι οποίες έχουν την ίδια αντικειμενική υπόσταση, είναι δηλαδή ταυτόσημες με τις παράνομες πράξεις που του αποδίδονται με την καταλογιστική απόφαση, ούτε απεδείχθη πρόθεση αυτού, δεν μπορεί να αποστεί από την κρίση του ποινικού δικαστηρίου, από την οποία ήδη απέρρευσε δεδικασμένο ως προς το ότι δεν τέλεσε τις αποδοθείσες σε αυτόν πράξεις, που συνιστούν ποινικό αδίκημα και παράλληλα εμφανίζονται ως η γενεσιουργός αιτία πρόκλησης ζημίας στον Ο.Γ.Α.. Περαιτέρω, αναφορικά με τις υπόλοιπες πέντε (5) συνταγογραφήσεις φαρμάκων, που δεν αποτέλεσαν στοιχείο της ποινικής δίωξης, το Τμήμα έκρινε ότι «ουδόλως δύναται να θεωρηθεί αποδεδειγμένο ότι οι αναμφισβήτητες παρατυπίες που αυτές εμφανίζουν, οι οποίες προκάλεσαν ζημία στον Οργανισμό (συνολικού ποσού 732,65 ευρώ), οφείλονταν σε πρόθεση του εκκαλούντος (σε συνεργασία με τη φαρμακοποιό...)». Με βάση δε τα ανωτέρω, το δικάσαν

Τμήμα έκανε δεκτή την ένδικη έφεση και ακύρωσε την προσβαλλόμενη καταλογιστική πράξη του Διοικητή του Ο.Γ.Α..

6. Με τον πρώτο λόγο της ένδικης αίτησης προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 2 της Ε.Σ.Δ.Α., έκρινε ότι δεν μπορούσε να αποστεί από την κρίση της .../2013 αθωωτικής απόφασης του Τριμελούς Εφετείου ..., ενώ το περιεχόμενό της έπρεπε να συνεκτιμηθεί με τα λοιπά στοιχεία του φακέλου. Επικουρικά προβάλλεται ότι εφόσον ο επίδικος καταλογισμός, ο οποίος είχε ως έρεισμα τις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ/τος 67/2000, δεν είχε το χαρακτήρα ποινικής ή διοικητικής κύρωσης (προστίμου), αλλά πράξης αποκατάστασης εκ μέρους του αναιρεσίβλητου της ζημίας που επήλθε στον Οργανισμό συνεπεία τη μη τήρηση των προβλεπόμενων στο άρθρο αυτό υποχρεώσεων, δεν ανακύπτει ζήτημα εφαρμογής του τεκμηρίου αθωότητας του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, ενώ, σε κάθε περίπτωση, η εφαρμογή του άρθρου αυτού, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΕΔΔΑ, στην υπό κρίση υπόθεση θα αντέβαινε προς τα άρθρα 94 παρ. 1 και 96 παρ. 1 του Συντάγματος, στο μέτρο που το Ελεγκτικό Συνέδριο ύστερα από την αθώωση του αναιρεσίβλητου από το ποινικό δικαστήριο θα ήταν υποχρεωμένο να ακυρώσει τον καταλογισμό που επιβλήθηκε σε βάρος του για την ίδια κατ' ουσίαν παράβαση, με συνέπεια να στερείται της εξουσίας να κρίνει τη διαφορά που του έχει αναθέσει το Σύνταγμα. Ο λόγος αυτός, κατά το πρώτο σκέλος του, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο, διότι, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη, με την .../2013 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου..., η οποία έχει καταστεί αμετάκλητη, ο αναιρεσίβλητος κηρύχθηκε αθώος λόγω αμφιβολιών για το αδίκημα της απάτης (άρθρο 386 ΠΚ), καθόσον κρίθηκε, πλην

άλλων, ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία δεν προκύπτει η πλασματική κατάρτιση των συνταγογραφήσεων (αφορά 48 από το σύνολο των 53 συνταγογραφήσεων για τις οποίες επιβλήθηκε ο επίδικος καταλογισμός), αφού καταλείπονται αμφιβολίες περί του ότι τα συνταγογραφούμενα από τον αναιρεσίβλητο – ιατρό του ΟΓΑ φάρμακα αφορούσαν ή όχι σε πραγματικές παθήσεις των ασφαλισμένων ασθενών καθώς και ότι δεν είχαν παραληφθεί από αυτούς, ενώ οι διαπιστωθείσες παρατυπίες στην τήρηση των συνταγολογίων του ΟΓΑ δεν μπορεί να αποδοθούν άνευ αμφιβολίας σε ενέργειες του αναιρεσίβλητου. Δεδομένου δε ότι οι ως άνω αποδοθείσες στον αναιρεσίβλητο πράξεις στο πλαίσιο της κατηγορίας που του απαγγέλθηκε για το αδίκημα της απάτης είναι όμοιες με εκείνες που αποτέλεσαν την πραγματική βάση του επίδικου καταλογισμού, ορθά το δικάσαν Τμήμα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μη δυνάμενο, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, να παραγνωρίσει την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας του αναιρεσίβλητου, την οποία είχε ήδη καθιερώσει η ως άνω αμετάκλητη αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, έκρινε ότι δεν μπορούσε, εκτιμώντας τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία, να αποστεί από την κρίση περί της μη τέλεσης των πράξεων αυτών. Ομοίως απορριπτέος ως αβάσιμος είναι ο λόγος αυτός και κατά το δεύτερο σκέλος του, καθόσον, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη δεύτερη σκέψη της παρούσας, το τεκμήριο αθωότητας επιβάλλει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μεταγενέστερη διαδικασία, οποιασδήποτε φύσης και όχι μόνο ποινικής (κυρωτικής), το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος έχει αθωωθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Περαιτέρω, η εφαρμογή του τεκμηρίου αθωότητας στην παρούσα υπόθεση δεν προσκρούει στα άρθρα 94 παρ. 1 (σε συνδυασμό προς το άρθρο 98 παρ. 1) και 96 παρ. 1 του Συντάγματος,

διότι αφενός το εσωτερικό δίκαιο δεν τηρεί αυστηρά την αρχή της αυτοτέλειας του διοικητικού και ποινικού τομέα, αφού σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η οποία έχει κριθεί ως συνάδουσα με το Σύνταγμα και εφαρμόζεται αναλογικά και στη δίκη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως ισχύει, Α' 304), τα διοικητικά δικαστήρια δεσμεύονται από τις καταδικαστικές και αμετάκλητες αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων σε ό,τι αφορά την ενοχή του υπαίτιου της παράβασης και τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις (ήδη μετά την αντικατάσταση της παρ. 2 του άρθρου 5 του ως άνω Κώδικα με το άρθρο 17 του ν. 4446/2016, Α' 240/22.12.2016, τα διοικητικά δικαστήρια δεσμεύονται και από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μη γίνει η κατηγορία βουλεύματα, εκτός εάν η απαλλαγή στηρίχθηκε στην έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση της διοικητικής παράβασης), αφετέρου το άρθρο 94 παρ. 1 του Συντάγματος δεν αποκλείει την εφαρμογή του τεκμηρίου αθωότητας κατ' άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, διότι αυτό, όπως ερμηνεύεται από το ΕΔΔΑ, δεν θίγει την κατανομή της δικαιοδοσίας μεταξύ των διοικητικών δικαστηρίων, εν προκειμένω του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος), και των ποινικών δικαστηρίων, αλλά έχει διαφορετικό αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής, και συγκεκριμένα εγγυάται ότι εάν έχει απαγγελθεί κατηγορία ποινικής φύσης σε βάρος ορισμένου προσώπου και η δίωξη κατέληξε σε αθώωσή του, το γεγονός αυτό, δηλαδή η αθώωσή του, αποτελεί αυτοτελές στοιχείο της προσωπικότητάς του και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μεταγενέστερη διαδικασία που αφορά το ίδιο πρόσωπο (πρβ. ΣτΕ 1992/2016).

Κατά την μειοψηφούσα όμως γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, οι δύο ως άνω προαναφερόμενοι λόγοι αναιρέσεως είναι βάσιμοι, καθόσον αντικείμενο κρίσεως από το Ελεγκτικό Συνέδριο με βάση το Σύνταγμα είναι η δημοσιολογιστική ευθύνη ενός υπολόγου και εν προκειμένω του αναιρεσιβλήτου, η οποία κατά την πάγια μέχρι τούδε νομολογία του Δικαστηρίου τούτου είναι εντελώς διάφορη και επί παντελώς διαφορετικών διατάξεων και προϋποθέσεων ερειδόμενη ποινική ευθύνη και όχι παρακολούθημα αυτής, για το λόγο δε αυτό ανατίθεται η κρίση αυτής σε διαφορετικό από τα ποινικά ανώτατο δικαστήριο, ήτοι στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο ασφαλώς συνεκτιμά προηγούμενη αθωωτική ή καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, σε καμία όμως περίπτωση δεν παράγεται εκ μιας τέτοιας αποφάσεως δέσμευση με δύναμη δεδικασμένου για το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την κρίση της δημοσιολογιστικής ευθύνης ενός υπολόγου, αφού κάτι τέτοιο θα καταργούσε ουσιαστικά την συνταγματικά κατοχυρωμένη (Σ. άρθρο 98 παρ. 1 περ. στ') δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου να κρίνει το ζήτημα της δημοσιολογιστικής ευθύνης οποιουδήποτε υπολόγου για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση ποινικού δικαστηρίου και θα καθιστούσε κατ' ουσίαν το Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο της χώρας κατά το Σύνταγμα συμπλήρωμα ενός οποιουδήποτε ακόμη και κατωτέρου ποινικού δικαστηρίου και σε ρόλο δευτερεύοντα τυπικό και διεκπεραιωτικό σε πλήρη αντίθεση με το ισχύον Σύνταγμα και την εξ αυτού απορρέουσα δικαιοδοσία του κρίσεως της δημοσιολογιστικής ευθύνης των υπολόγων δημοσίων διαχειρίσεων. Το δε τεκμήριο της αθωότητας όπως και το εκ μίας ποινικής καταδικαστικής ή αθωωτικής δικαστικής αποφάσεως απορρέον δεδικασμένο αφορά το ποινικό

κομμάτι της υποθέσεως που κρίθηκε και την ποινική ενοχή ή αθωότητα ενός υπολόγου που κατηγορήθηκε και για τον οποίο εκδόθηκε απόφαση, ποινικού δικαστηρίου που παράγει δεδικασμένο, σε καμία όμως περίπτωση δεν επεκτείνεται και στο ζήτημα της δημοσιολογιστικής ευθύνης αυτού, το οποίο κρίνεται, με συνεκτίμηση ασφαλώς μαζί με τα λοιπά στοιχεία του φακέλου και μιας τέτοιας απόφασης χωρίς όμως δέσμευση εξ αυτής, κυριαρχικά κατά το Σύνταγμα από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η γνώμη όμως αυτή δεν κράτησε.

7. Με το δεύτερο λόγο της ένδικης αίτησης προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 2 του π.δ/τος 67/2000 το δικάσαν Τμήμα, αναφορικά με τις υπόλοιπες πέντε (5) συνταγογραφήσεις φαρμάκων που δεν αποτέλεσαν στοιχείο της ποινικής δίωξης, έκρινε ότι δεν αποδείχθηκε ότι οι παρατυπίες που εμφανίζουν οι εν λόγω συνταγές οφείλονταν σε «πρόθεση» του αναιρεσίβλητου και ακύρωσε την καταλογιστική πράξη του Διοικητή του Ο.Γ.Α. και κατά το μέρος αυτό, περιορίζοντας την έκταση της ευθύνης του στο βαθμό του δόλου (πρόθεσης). Η ως άνω κρίση του Τμήματος, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην τέταρτη σκέψη της παρούσας απόφασης, δεν είναι νόμιμη, καθόσον δεχόμενη η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σχετικά με τις ανωτέρω πέντε (5) συνταγογραφήσεις, ότι οι διαπιστωθείσες παρατυπίες, οι οποίες κατά τη σχετική παραδοχή της «προκάλεσαν ζημία στον Οργανισμό (συνολικού ποσού 732,65 ευρώ)», δεν αποδεικνύεται ότι οφείλονται σε «πρόθεση» του αναιρεσειόντος, χωρίς να εξετάσει εάν μπορούν να αποδοθούν σε αμέλεια αυτού, περιορίσει ανεπίτρεπτα την έκταση της αστικής ευθύνης του σε βαθμό δόλου, δεδομένου μάλιστα ότι από την απόφαση αυτή δεν προκύπτει με σαφήνεια ότι η καταλογιστική πράξη απέδωσε την παράτυπη

συνταγογράφηση μόνο σε δόλο του αναιρεσίβλητου. Και τούτο, ανεξαρτήτως ότι, όπως προεκτέθηκε (σκέψη 4), το διοικητικό όργανο δεν οφείλει να αιτιολογεί ειδικώς στην καταλογιστική πράξη τη συνδρομή πταίσματος (δόλου ή αμέλειας), αφού αυτό τεκμαίρεται από την παραβίαση εκ μέρους του θεράποντος ιατρού των υποχρεώσεων του ως προς τη συνταγογράφηση, σ' αυτόν δε απόκειται να ισχυρισθεί και να αποδείξει ότι η εν λόγω παραβίαση δεν οφείλεται σε οποιασδήποτε μορφής υπαιτιότητά του. Επομένως, ο σχετικός προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός.

8. Κατ' ακολουθία αυτών, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, κατά παραδοχή του δεύτερου λόγου, και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που αφορά στον καταλογισμό σε βάρος του αναιρεσειόντος της ζημίας που αντιστοιχεί στις πέντε (5) συνταγογραφήσεις που δεν αποτέλεσαν στοιχείο της ποινικής δίωξης. Μετά δε την εν μέρει αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, για το λόγο αυτό, η υπόθεση, που χρήζει διευκρίνισης ως προς το πραγματικό της μέρος (άρθρο 116 εδ. α' του π.δ/τος 1225/1981), πρέπει να αναπεμφθεί στο δικάσαν Τμήμα για νέα νόμιμη κρίση κατά το αναιρεθέν κεφάλαιο αυτής. Τέλος, πρέπει να συμψηφιστούν τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων (άρθρο 275 παρ. 1 εδ. γ' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, σε συνδυασμό προς το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως ισχύει).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την από 1.10.2013 αίτηση αναίρεσης του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων».

Αναιρεί εν μέρει την 1962/2014 απόφαση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Αναπέμπει την υπόθεση στο Τμήμα αυτό, υπό διαφορετική σύνθεση, προς νέα εξέταση κατά το αιτιολογικό. Και

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα των διαδίκων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 14 Μαρτίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΟΦΙΑΝΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 6 Μαρτίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ